

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokous

MUISTIO

Aika: 15.11.2022 klo 9.00-12.00

Paikka: Zoom-etäyhteys

Paikalla: Mirja Anttila, Maria Forsén, Taru Fröjdholm, Ilkka Haataja, Liisa Hilander (puheenjohtaja), Outi Hintikka, Ilona Lindfors (sihteeri), Kristiina Näyhö, Jaakko Tuohiniemi, Tarja Turunen, Leena Vainikainen

Poissa: -

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:01.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista.

3. Kuvailun laatusuositus

Kuvailun laatusuositus ei ehtinyt tulla saataville ennen kokousta, joten asiaa ei voitu käsitellä asiaa tässä kokouksessa.

4. Kuvailun kevennys

- Kansalliskirjaston Melinda-palveluissa on laadittu ohjeistusta kevyemmin kuvailtavalle aineistolle. Ohjeluonnoksesta on pyydetty kommentteja kuvailun asiantuntijaryhmiltä.
- ohjeluonnos herätti keskustelua:
  - kevennetty kuvailutaso aiheutti hämmennystä: mitä ovat aineistot, joita halutaan kuvailla kevyemmin
    - todettiin, että esimerkiksi pokkareista on yleensä saatavilla kovakantinen versio, jonka kuvailu on jo tehty ja helposti kopioitavissa
  - bibliografisen kuvailun keventäminen vai sisällönkuvailun keventäminen?
    - todettiin, että sisällönkuvailun suhteen organisaatioilla on jo nyt mahdollisuus tehdä sisällönkuvailu organisaation haluamalla tasolla. RDA:n puolesta riittää vain yksi sisällönkuvailukenttä eli esimerkiksi vain yksi asiasana tai luokka.

- ryhmässä aiheutti suurta huolta se, että jos kevyesti kuvaillut tietueet tulevat Melindaan, tuottavat ne haastetta kuvailutyössä
  - koettiin, että jos tietokannassa on kevyesti kuvailtuja tietueita, tulevat ne aiheuttamaan hankaluuksia siinä, että voiko kuvailua jatkaa kevyesti kuvailtuun tietueeseen vai onko parempi tehdä uusi tietue
- toivottiin, että kevyesti kuvailtujen aineistojen tietueet olisivat vain paikalliskannoissa.
  - todettiin, että nykyäänkin kirjastoissa tehdään esimerkiksi eritasoisia e-aineistotietueita, jotka ovat vain omassa tietokannassa eikä niitä viedä Melindaan
- ryhmästä kommentoitiin, että Melindan laatu romahtaa, jos kevyesti kuvaillut tietueet tulevat Melindaan
- kokouksen aikana tulleita [Kustin kommentteja](#) pidettiin hyvinä

5. Eeposten kirjallisuuslaji

- Eeposten kirjallisuuslajeissa oli havaittu hajontaa. Kansaneeposten kohdalla on käytetty kirjallisuuslajikoodeja p, f, 1 ja 0. Samassa yhteydessä toivottiin, että Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä ottaisi kantaa myös taide-eeposten kirjallisuuslajiin.
- Keskusteltiin asiasta:
  - Oltiin sitä mieltä, että kansaneepokset ja taide-eepokset eivät ole tietoaaineistoa vaan ne ovat kaunokirjallisuutta. Kannatusta saivat kirjallisuuslajikoodit p ja 1.
  - Esimerkiksi Kalevalan kirjallisuuslajikoodiksi sai kannatusta koodi p. Kysymys: entä esimerkiksi proosamukaelma Kalevalasta, minkä koodin se saisi?
- Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmässä ei päästy yksimielisyyteen käytettävästä kirjallisuuslajikoodista
- Päätettiin siirtää kysymys eeposten kirjallisuuslajista Fiktioaineistotyöryhmän käsittelyyn

6. Lasten tietokirjojen sisällönkuvailu

- Kumeassa on ollut keskustelua kuvakirjamaisten lasten tietokirjojen kuvailusta. Näissä kirjoissa pääkirjaus on tehty kirjailijalle, vaikka taiteilijan nimi on nimiösivulla ensimmäisenä. Voidaanko kuvittaja laittaa lasten tietokirjan päätekijäksi? Jos taiteilijasta haluttaisiin tehdä pääkirjaus, pitäisi näiden kirjojen genrenä olla 655-kentässä kuvakirjat. Kuvakirjat-termin käytössä on kuitenkin ollut kirjastoissa erilaisia käytäntöjä, esimerkiksi Kirjastopalvelussa on ollut käytäntönä, että kuvakirjat-termiä ei ole käytetty lasten tietokirjoissa

- Sisku-ryhmästä huomautettiin, että jos teos merkitään taiteilijalle, pitäisi teos kuvailulla visuaalisena teoksena ("taiteilija tekee kuvia, kirjailija tekstiä")
  - Tästä esitetystä tulkinnasta heräsi kysymys, että mitä tietuepohjaa oikeastaan pitäisi käyttää esimerkiksi kuvateosten kuvailussa?
- Huomautettiin, että Kumean ohjeistusta ei pidä rajata vain kuvakirjoihin vaan ohjeessa pitää huomioida myös kuvateokset
- Siirretään kysymys takaisin Kumealle. Liisa lähettää sähköpostia.
- Todettiin, että kuvakirjat-termillä on SLM-sanastossa käyttöhuomautus: "Käytetään lastenkirjoista ja tyyliltään lastenkirjaa muistuttavista kirjoista, jotka perustuvat yhtä paljon tai enemmän kuvaan kuin tekstiin."
  - Voiko kuvakirjat-termiä käyttää tietoaaineistossa?
  - YSO-kokouksen ja Kauno-kokouksen käsittelyyn
  - Mirja laittaa tiedoksi Kauno-ryhmälle ja YSO-ryhmälle

7. UDK Finnassa

- Mirja lähetti Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmälle kysymyksen, miten pitäisi käsitellä ne tietueet, joissa 080-kentässä ei ole käytetty UDK-version ilmaisevaa osakenttää 2. Kysymys on tullut alun perin Finna-palvelusta. Finnassa on ajateltu, että vuotta 2017 vanhemmat aineistot saisivat vanhan UDK-version mukaiset sanalliset luokkatekstit, ja sitä uudemmat uuden UDK-version mukaiset sanalliset luokkatekstit. Finnassa kysytään Sisku-ryhmän näkemystä siihen, mikä olisi hyvä rajavuosi tai onko muita ajatuksia siitä, mitä kannattaa tehdä 080-kentille, joista puuttuu osakenttää 2?
- Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän näkemys:
  - jos on vuoden 2009 jälkeen oleva vuosi versiomerkintäkentässä, tulisi sanallinen luokkateksti UDC Summarysta
  - jos versiomerkintä on jokin muu, näytettäisiin vain luokkanumero, samoin jos ei ole versiomerkintää tulisi näkyviin vain luokkanumero eikä lainkaan sanallista luokkatekstiä

8. Muut asiat

- Kumean kautta tuli Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmälle palaute koskien kentän 386 (tekijän ominaisuudet) käyttöä. Palautteen mukaan joissain tapauksissa kentän käyttö saattaa olla EU:n yleisen tietosuojasetuksen vastainen.
  - kommentoitiin, että jos ihminen on itse tuonut jonkin ominaisuuden esiin tai tätä ominaisuutta/asiaa käytetään teoksen markkinoinnissa, niin ei nähdä ongelmaa siinä, että tämä tieto lisätään myös 386-kenttään
  - todettiin myös, että kaikki tekijän ominaisuudet eivät ole ongelmallisia, esimerkiksi ammatti ja ikäryhmä

- ongelmaa ei ole kuolleiden henkilöiden osalta
- keskustelussa nousi esiin myös kenttä 385 'kohderyhmän ominaisuudet' ja todettiin, että myös 385-kentän käytössä on syytä käyttää harkintaa
- päätettiin, että kentän 386 kohdalle lisätään Sisällönkuvailuoppaaseen huomautus, että tietojen tallennuksessa tulee huomioida EU:n tietosuojasetus
- Vastataan Kumealle ja kysyjälle, että Sisällönkuvailuoppaan lukuun [13. Tekijän ominaisuudet](#) lisätään huomautus EU:n tietosuojasetuksesta

9. Ilmoitusasiat

- Sisällönkuvailun prosessikaavio on puuttunut [Sisällönkuvailuoppaan luvusta 0](#) kuvailuohjeiden alustanvaihdon jäljiltä. Tarja oli löytänyt suomenkielisen kaavion arkistoistaan ja Maria oli lähettänyt ruotsinkielisen kaavion jo aiemmin Jaakolle. Sovittiin, että Ilona lisää kaaviot Sisällönkuvailuoppaaseen.
- Seuraava Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokous pe 9.12.
  - aloitetaan kokous klo 9:30 ja pidetään pidempi kokous, vaikka ollaan etänä
  - käytetään osa kokousajasta Sisällönkuvailuoppaan esimerkkien päivittämiseen

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:59.